

6.3. AFETLERDEN KORUNMA

Afete dirençli yaşam alanları oluşturabilmiş ülkeler, oluşturamamış ülkelere göre aynı etki ve şiddete sahip afetlerden aynı düzeyde etkilenmemektedir. Bu fark, ülkelerin afetlere karşı dirençli yaşam alanı oluşturabilmedeki durumunu ortaya koymaktadır. Ülkeler ve yerel yönetimler; afet öncesi, afet esnası ve afet sonrası için yapılması gerekenler için afet yönetimi çalışmaları yürütmektedir. Bu çalışmaların en önemli kısmı afet öncesi risk ve zarar azaltmaya yönelik çalışmalardır. Bunların başlıcaları; tehlike ve risklerin belirlenmesi, tahmin ve erken uyarı sistemlerinin kurulması, fiziksel ve yapısal zarar azaltma çalışmalarıdır.

Tehlike ve Risklerin Belirlenmesi: Bir bölgedeki potansiyel tehlikelerin ve risklerin belirlenmesi afet yönetiminin ilk ve en önemli adımlarından biridir. Afet risk durumunun belirlenmesinde bölgenin coğrafi konumu, yer şekilleri, jeolojik yapısı, iklim özellikleri, bitki örtüsü, yerleşmelerin konumu, yerleşim biriminin imar planı, binaların yapısı gibi doğal ve beşerî özellikler belirleyicidir. Örneğin fay hatlarına yakın olan, deniz kıyısında yer alan ve etrafında dik yamaçlı dağlar bulunan bir yerleşme öncelikle deprem tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bu bölgede yaşanabilecek bir depremin aynı zamanda tsunami, heyelan gibi başka tehlikeli olayları tetikleme ihtimali yüksektir. Yerleşmenin konumu, imar düzeni ve

binaların yapısal özellikleri afetlere karşı dirençli değilse gerçekleşecek tehlikeli olayların afete dönüşme riski de yüksek olacaktır.

Tahmin ve Erken Uyarı Sistemleri: Afeti önceden tespit edip bölgedeki kurum, kuruluşlar ve vatandaşları en kısa sürede haberdar etmek afetin yol açacağı zararları azaltmada önemlidir. Bu amaçla yerel, ulusal ve uluslararası ölçeklerde erken uyarı sistemleri oluşturulmuştur. Japonya'daki J-Alert Ulusal Erken Uyarı Sistemi, Hindistan'daki Su Baskını Erken Uyarı Sistemi (FLEWS), Büyük Okyanus (Pasifik) kıyısındaki ülkelerin tsunami ve büyük deprem için oluşturduğu Okyanus Tabanı Sismik Uyarı Sistemi bu sistemlere örnektir.

Bilgi Notu

Pasifik Erken Uyarı Sistemi

Afetlerde zararı azaltmanın yöntemlerinden biri de afeti önceden tespit edip bölgedeki kurum ve kuruluşlar ile vatandaşları en kısa zamanda haberdar etmektir. Bu amaçla çeşitli afetlere karşı afet erken uyarı sistemleri oluşturulmuştur. Örneğin deprem ve tsunami olaylarının fazla yaşandığı Büyük Okyanus kıyısındaki Japonya, Çin ve ABD'nin başı çektiği 26 ülke Pasifik Erken Uyarı Sistemi adında ortak bir erken uyarı sistemi kurmuştur. Afetlerden korunma uygulamalarına verilebilecek en güzel örneklerden biri olan bu sistem sayesinde tsunamiler önceden tespit edilmekte ve kıyı bölgelerinde yaşayan insanların gerekli tedbirleri acilen alması sağlanmaktadır.

